

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Střední průmyslová škola strojnická Olomouc
tř.17. listopadu 49**

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu
„Výuka moderně“**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205

Šablona: VI/2

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 14

Název: Rodinný rozpočet

Jméno autora: Ing. Miroslava Špičáková

Předmět: EKONOMIE

Jazyk: čeština

Klíčová slova: příjmy, výdaje, vyrovnaný, dluh, mzda, půjčky, spoření, investice

Cílová skupina: studenti středních škol

Stupeň a typ vzdělání: odborné vzdělání

Očekávaný výstup: Student je nucen zamyslet se nad svými financemi a uvědomí si, že je důležité věnovat finančnímu plánování určitý čas.

Metodický list/anotace

V současné době jsou dvě třetiny domácností rády, když všechny výdaje pokryjí jejich příjmy. Přitom cílem každého je, aby byly příjmy vyšší než výdaje a tyto přebytky bychom mohli ukládat či investovat za účelem zisku. Bez důkladné analýzy našich financí toto ale není možné. Studenti si uvědomí, zda mají přehled o svých měsíčních příjmech a výdajích, zda jejich příjmy kryjí současné výdaje. Součástí studijního materiálu je návod, instrukce, jak sestavit svůj vlastní rozpočet.

Studenti si mohou vyzkoušet sestavit svůj vlastní rodinný rozpočet a porovnat své vlastní příjmy a výdaje.

Zpracováno: 22.11.2012

RODINNÝ ROZPOČET

Ve starých filmech je možné vidět, jak se rodinný rozpočet zvládal v dobách, kdy se mzdy vyplácely na ruku v hotovosti. Rozpočtování tehdy často spočívalo v rozdělení peněz do několika hrníčků nebo obálek, které byly popsány podle toho, na jaké výdaje byly do nich vkládané peníze určeny.

Zvládnutí osobního a finančního rozpočtu je klíčovou záležitostí, související nejenom s osobními financemi. Podnikatel Tomáš Baťa (1914-2008) ve své knize Švec pro celý svět (1991) vzpomíná na návyky, ke kterým ho vedli jeho rodiče následujícím způsobem:

"Už jako malý kluk jsem si musel uklízet pokoj, pomáhat v domácnosti a vést si záznamy o tom, zač utrácím své malé kapesné. [...] doma jsem musel odjakživa vykazovat, za co jsem svých pár korun kapesného utratil. Po letech jsem se v Kanadě snažil víceméně úspěšně vštípit stejný zvyk svým dětem." (strana 19)

Baťovy vzpomínky pokračují: "Koncem prvních vánočních prázdnin sestavil otec rozpočet na dva roky, které jsem měl v Anglii strávit, včetně školného a cestovních výdajů. Potom u londýnské pobočky Guaranty Trust Company of New York otevřel na mé jméno účet a vysvětlil mi, co mám po návratu do Londýna udělat. [...] Nikdy jsem si však nedopřál lůžkový vůz ani občerstvení v jídelním voze, i když můj rozpočet by stačil i na tenhle přepych. Ale měli jsme s otcem dohodu, že všechno, co ušetřím, mi zůstane, a téhle úmluvy jsem náležitě využíval. [...] Pro mě ale to spoření bylo jakousi soutěží, příležitostí dokázat sobě i rodičům, že se svými penězi umím zacházet." (1)

Zvládnutí rodinného rozpočtu v pěti krocích (START)

Osobní nebo rodinný rozpočet představuje START zvládnutí osobních financí. Je to pět kroků, které napomáhají zvládnutí osobních financí a rodinného rozpočtu.

- Sepsat své čisté příjmy
- Třech času věnovat shrnutí svých měsíčních výdajů
- Analyzovat, zda příjmy pokrývají stávající výdaje
- Rozhodnout, zda přizpůsobit výdaje
- Třebaže vše funguje, čas od času rozpočet přehodnotit

1) Krok první: Sepsat své čisté příjmy

Prvním krokem při vytváření rozpočtu je vytvoření seznamu všech měsíčních příjmů (mezd, příjmů ze spoření a investic, penze, dávky, pomoc od rodiny nebo přátel..). Toto je důležité pro zjištění, zda jsou výdaje na této výši vzhledem k příjmům udržitelné. Pokud jsou některé příjmy získány za delší časové období, je nutné je přepočítat na příjmy za měsíc.

2) Krok druhý: Trochu času věnovat shrnutí měsíčních výdajů

Ve druhém kroku sestavování rozpočtu je zapotřebí shrnout vše, na co jsou peníze vynakládány. Soupis všech výdajů může být překvapením daným tím, že mnoho peněz odchází splácením dluhů, trvalými příkazy nebo inkasem a je tak trochu skryto.

Při sepisování výdajů platí několik zásad:

- pokud není známý přesný výdaj, je vhodné udělat alespoň odhad (důležité je, že se předpokládaný výdaj v rozpočtu objeví),
- věnovat pozornost tomu, aby některé výdaje nebyly započítány dvakrát (důležité je aby bylo zahrnuty všechny platby),
- přehnaný odhad je lepší než odhad podhodnocený (je lepší, když nějaké peníze budou nadbývat, než aby chyběly).

Nejprve je vhodné vytvořit soupis pevných výdajů. Tyto výdaje zahrnují platby, jako je nájemné, splátky hypotéky a spotřebních úvěrů, platba za rozhlas, televizi, elektřinu, vodu, telefony, bankovní poplatky, výdaje na dopravu nebo auto a další věci, které musíte zaplatit. Pokud se některé výdaje vyskytují méně často, je nutné je přepočítat na výdaje za měsíc.

Jiný způsob může spočívat v tom, že se v průběhu času (např. jednoho měsíce) zapisuje, na co všechno jsou peníze vynakládány. Zaznamenávat lze kupříkladu každodenní výdaje. Na konci měsíce lze pak dílčí výdaje roztrždit do kategorií, jako je zábava, jídlo, časopisy, knihy, atd. K tomu, aby údaje odrážely skutečnost, musí se jednat o typický, průměrný měsíc. Mnozí mohou být překvapeni tím, jak velké sumy postupně po malých částkách utratí.

PŘÍKLAD POMOCNÉHO SEZNAMU VÝDAJŮ

- Domácnost, hypotéka/pronájem, údržba domácnosti, pojištění domácnosti, daně a odvody, voda, plyn, elektřina, topení, telefon, internet, čisticí prostředky, údržba zahrádky, další
- Pojištění, pojištění odpovědnosti, jiná pojištění
- Jídlo, nápoje a kouření, nákupy jídla, jídlo v restauraci, káva a rychlé občerstvení, jídlo pro domácí mazlíčky, nápoje doma, nápoje v restauraci, kouření, další
- Cestování a přeprava, vlak/autobus/taxi, údržba auta, pojištění auta, benzín/nafta, další
- Splátky dluhů, splátky půjčky na auto, splátky spotřebitelského úvěru, splátky kreditní karty, další

- Spoření a investování, platby na stavební spoření , platby na důchodové připojištění , investice , další
- Rodina, péče o děti , školka, cestování dětí, další
- Kultura a zábava, koníčky , náklady na domácí mazlíčky , sport, posilovna, gymnastika, nákupy pro radost, knihy, hudba, DVD, počítačové hry, kino, divadlo, rodinné výlety
- Jednorázové výdaje, vánoce, letní dovolená, zimní dovolená, narozeniny, vybavení domácnosti
- Ošacení, oblečení, oblečení pro děti
- Vzdělávání, školení, školné, další

3) Krok třetí: Analyzovat, jestli příjmy postačují pro krytí stávajících výdajů

Když je spočten rozdíl mezi příjmy a výdaji, zjistí se, zda jsou peníze akumulovány pro budoucí potřeby nebo jsou vytvářeny dluhy. Základním pravidlem rozpočtu je jeho vyrovnanost, tedy skutečnost, že "peníze, které přicházejí, se musejí rovnat penězům, které jsou utraceny." Jsou vaše příjmy větší než výdaje nebo je tomu naopak?

Jsou-li příjmy větší než výdaje, je výsledek veselý. Než začnete skákat radostí, je vhodné připomenout, že je relativně bezpečné spořit trochu více, abyste udrželi svou životní úroveň nebo se v budoucnu mohli mít lépe.

Pokud jsou výdaje větší než příjmy, pak to naznačuje potíže. Je to problém, nadměrné utrácení není dlouhodobě udržitelné a dříve nebo později povede ke komplikacím. Čím více dluhů bude vznikat, tím více úroků bude muset být placeno a tím méně bude zbývat na běžné útraty a situace se bude zhoršovat. Nutně musíte některé položky seškrtnat, některé výdaje zmenšit a minimalizovat, popřípadě nějakým způsobem dosáhnout zvýšení svých příjmů.

4) Krok čtvrtý: Rozumově zvážit a přizpůsobit výdaje

Každé snižování výdajů bolí nebo zraňuje, pro zvládnutí osobních financí je mnohdy důležité, protože výdaje jsou nutně limitovány příjmy. Samotné přehodnocení a přizpůsobení výdajů může být provedeno různými způsoby. Jeden způsob spočívá v rozdělení výdajů na výdaje nutné (nájemné, elektřina, voda...) a výdaje zbytné (zábava, jídlo v restauracích, módní oblečení...).

V závislosti na velikosti schodku, se může jednat o snížení některých zbytných vydání, jako je zábava, nákup oblečení nebo jídlo v restauraci, popřípadě vynaložení

úsilí pro získání další práce. Pokud je schodek větší, může se jednat o zásadnější rozhodnutí, jako je změna velikosti bytu nebo výměna automobilu.

5) Krok pátý: Třebaže vše funguje, je dobré to čas od času přehodnotit

Je zřejmé, že rozpočet, který vytváříme dnes, nemusí po určité době již platit. Rozpočet by měl být přehodnocen nejenom když se situace rodiny zásadně změní (například když jeden z živitelů rodiny přijde o práci nebo když se narodí další dítě), ale také po uplynutí nějaké doby. Jak často rozpočet přehodnocovat, bude záviset na individuálních podmínkách, ale obecně lze doporučit přehodnocení rozpočtu alespoň jednou ročně. (2)

Zdroj:

- 1 Baťa, T.: Švec pro celý svět. Melantrich Praha 1991. ISBN 80-7023-106-8, s. 19 - 20
- 2 <http://www.investujeme.cz/jak-zvladnout-rodinny-rozpocet/>